

Media: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ **Page:** 1,33 **Published at:** 20-04-2024
Author: **Surface:** 926.57 cm² **Circulation:** 24590
Subjects:

**ΝΙΚΟΣ
ΒΕΤΤΑΣ**
*Καθηγητής
Οικονομικού
Πανεπιστημίου*

Σ. 33

ΕΡΕΥΝΑ

Τα παγκόσμια ρίσκα και η Ελλάδα

Από τη χρηματοοικονομική κρίση, την πανδημία και τις γεωπολιτικές εντάσεις οι πιέσεις για την ευρωπαϊκή και την ελληνική οικονομία είναι δεδομένες όπως και η ανάγκη ενίσχυσης των αναπτυξιακών προοπτικών και διεκδίκησης ρόλων

Δύσκολα μπορεί να αγνοηθεί η πυκνότητα με την οποία συσσωρεύονται κίνδυνοι στην παγκόσμια οικονομία. Μετά τη χρηματοοικονομική και την κρίση χρέους από το 2008, οι έντονες ανισορροπίες καλύφθηκαν κυρίως με συνεχή προσφορά χρήματος από τις κεντρικές τράπεζες. Επιμέρους κρίσεις ακολούθησαν, με αυτή της πανδημίας να έχει πρωτοφανή χαρακτηριστικά, ενώ πιο πρόσφατα αυξάνονται οι γεωπολιτικές εντάσεις.

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Αυτό που είναι εντυπωσιακότερο, όμως, είναι ότι ακόμη και όταν αναγνωρίζονται οι κίνδυνοι, δεν διαφαίνεται κάποια διάθεση ή σχέδιο αντιμετώπισής τους. Φαίνεται να παγιώνεται έτσι μια κατάσταση όπου διαδοχικοί κίνδυνοι αγνοούνται, ίσως γιατί θεωρείται πως η παγκόσμια οικονομία έχει μεγάλη ανθεκτικότητα.

ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ. Όση ανθεκτικότητα όμως και να έχει η οικονομία, και πράγματι απέδειξε τα τελευταία χρόνια πως έχει, αυτή δεν είναι απεριόριστη, ειδικά όταν ορισμένες από τις αποκρίσεις πολιτικής μεταθέτουν μέρος του προβλήματος στη συνέχεια. Η έντονη αύξηση των κεντρικών επιτοκίων, ως απάντηση στην απότομη άνοδο του πληθωρισμού, μπορεί να μην οδήγησε σε ύφεση τις μεγάλες δυτικές οικονομίες, όπως υπήρχε ο φόβος ότι θα συμβεί, αλλά δεν ήταν χωρίς παρενέργειες, ούτε βαθιά προβλήματα μπορεί πραγματικά να λύνονται με παρεμβάσεις της νομισματικής πολιτικής. Μπροστά μας υπάρχει συνδυασμός οικονομικών και πολιτικών προκλήσεων. Ένα πρώτο πλέγμα ζητημάτων σχετίζεται με τον βηματισμό των δυτικών οικονομιών. Το Brexit είχε αρνητική επίδραση στην οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά και

ως μεγαλύτερο πρόβλημα αναδεικνύονται οι γεωπολιτικές και πολεμικές εντάσεις. Ούτε στην Ουκρανία, μετά τη ρωσική εισβολή, ούτε και στη Μέση Ανατολή φαίνεται να υπάρχει κάποιος οδικός χάρτης αποκλιμάκωσης βραχυχρόνια και επίλυσης μακροπρόθεσμα

της υπόλοιπης Ευρώπης, έστω μικρότερη. Η απεξάρτηση από την παροχή ενέργειας από τη Ρωσία, έχει πλήξει κυρίως την οικονομία της Γερμανίας και ύστερα την υπόλοιπη Ευρώπη. Οι επόμενες προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ, φαίνεται πως μπορεί να αλλάξουν τη διασύνδεσή τους με την Ευρώπη, μεταβάλλοντας έντονα τον οικονομικό και τον αμυντικό χάρτη. Ενδεχόμενη πορεία αποσύνδεσης θα πιέσει τις ευρωπαϊκές οικονομίες μεσοπρόθεσμα, ενώ πιο άμεσα θα συσχετισθεί με την εξέλιξη της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Ακόμη και οι ευρωπαϊκές εκλογές στην αρχή του καλοκαιριού μπορεί να οδηγήσουν σε αποτέλεσμα που θα δυσχεράνει την αναγκαία ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό μπορεί να συμβεί ακριβώς όταν η Ένωση αντιμετωπίζει στο οικονομικό πεδίο υστέρηση παραγωγικότητας και καινοτομίας,

στο κοινωνικό δημογραφικές πιέσεις και αδυναμία εφαρμογής αποτελεσματικής μεταναστευτικής πολιτικής και, ταυτόχρονα, εξασθένηση του ρόλου της στην παγκόσμια πολιτική σκακιέρα. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων μπορεί να οδηγήσει σταδιακά ή απότομα σε απώλεια ευημερίας, όμως δεν διαφαίνεται κάποιο αξιόπιστο σχέδιο αντιμετώπισης ή εναλλακτικής πορείας.

ΝΕΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ. Βέβαια, ως μεγαλύτερο πρόβλημα αναδεικνύονται οι γεωπολιτικές και πολεμικές εντάσεις. Ούτε στην Ουκρανία, μετά τη ρωσική εισβολή, ούτε και στη Μέση Ανατολή φαίνεται να υπάρχει κάποιος οδικός χάρτης αποκλιμάκωσης βραχυχρόνια και επίλυσης μακροπρόθεσμα. Αντίθετα οι πιο πρόσφατες εξελίξεις δημιουργούν νέες ανησυχίες και προβληματισμό. Αυτές οι εκφοβιστικές έντονες επιθετικότητες, που επηρεάζουν ευθέως τις ζωές πολλών ανθρώπων, μάλιστα σε κρίσιμες περιοχές γεωγραφικά και πολιτισμικά κοντά στη χώρα μας, συμβαίνουν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αναδιάρθρωσης δυνάμεων στην παγκόσμια σκακιέρα. Η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας, όπως και η σύγκλιση της σε ζητήματα τεχνολογιών αιχμής με τη Δύση, φέρνει εγγύτερα και ερωτήματα ηγεμονίας και αναδιάρθρωσης δυνάμεων γύρω από δυο πόλους.

Ενώ στο πολιτικό, οικονομικό και τεχνολογικό πεδίο, υπάρχει αμηχανία στη Δύση για το εάν και πώς θα πρέπει να περιοριστούν οι σχέσεις με την Κίνα, εξέλιξη που θα επιβάρυνε την παγκόσμια οικονομία, πολλές από τις σχετικές κινήσεις είναι αντιφατικές. Μπορεί να προωθείται σχέδιο σταδιακής απεξάρτησης σε κάποιους τομείς, όμως σε άλλους, όπως στην πράσινη μετάβαση, εντείνεται η εξάρτηση, ειδικότερα στις αναανεώσιμες πηγές ενέργειας, που σχετίζονται με τα φωτοβολταϊκά, τις μπαταρίες και τις σπάνιες γαίες. Ταυτόχρονα, στην κρίσιμη για την παγκόσμια οικονομία παραγωγή ημιαγωγών, επικρέμεται ο κίνδυνος ενδεχόμενης κρίσης στην Ταϊβάν.

Στο παγκόσμιο πλαίσιο συσσωρεύονται, συνεπώς, σημαντικές εντάσεις. Ανεξάρτητα από τις εξελίξεις, οι πιέσεις για την ευρωπαϊκή οικονομία, και φυσικά για τη δική μας είναι δεδομένες, όπως και η ανάγκη ενίσχυσης των αναπτυξιακών προοπτικών και διεκδίκησης ρόλων.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE, καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

